

Elements arquitectònics i restes d'enteixinats de la Torre de Foix

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al lloc de la Torre de Foix
Emplaçament	A l'interior del primer pis del mas de la "torre de Foix"
Alçada:	936

Coordenades:

Latitud:	42.20928
Longitud:	1.85796
UTM Est (X):	405729
UTM Nord (Y):	4673644

Classificació

Número de fitxa	08099-131
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Medieval Gòtic
Segle	XIV-XV
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Conservats a l'interior de la planta primera, La propietat en té cura i n'és conscient del valor d'ela casa fet que ajuda a preservar els seus valors arquitectònics i artístics.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Defensa
Observacions protecció:	BCIN. Núm 928:MH. R-I-51-5499 (Decret 22/04/1949)
Data aprovació:	dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari	Si. Núm 1027 IPAC (Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya)
Generalitat i altres inventaris	

Accés	Fàcil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Privada
Titular:	001303100DG07F
Fitxes associades:	
Torre de Foix	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dt., 07/03/2017 - 01:00

Descripció

A l'interior del mas de la torre es conserven molts elements que corresponen amb la seva antiga distribució interna del període medieval. Entre tots ells en cal destacar les restes dels enteixinats de la sala noble o "domus medieval". Es tracta d'un conjunt de 5 caps de biga tallats en fusta de roure que es localitzen encastats a les parets nord i sud de l'antiga sala i que tenen la funció de sostenir una biga de fusta travessera paral·lela a la paret i que alhora sostenia la vegueria dels antics enteixinats de fusta, avui desapareguts i substituïts per revoltos de guix. Aquestes bigues o permòdols tenen els caps treballats simulant figures humanes i fantàstiques i correspon amb un element molt comú als enteixinats gòtics conservats en molts castells i palaus catalans. El sostre de bigues de la catedral de Tarragona o els antics enteixinats del castell de Peratallada amb els escuts dels Cruïlles serien els exemples més monumentals. Tot i així i dins els territoris de la baronia dels Pinós hi han exemples conservats a la vila de Bagà, a les cases de Cal Agutzil amb bigues externes simulant caps humans, al palau dels Pinós de Bagà, a la mateixa casa dels Foix-Solanell als porxos de Bagà o a la casa de Vilella a Guardiola. Aquests elements estan datats de mitjans del segle XIV i XV. Altres elements a destacar dins de la casa en serien la campana de la xemeneia de la llar de foc de forma quadrada i situada al centre de la sala, la pica de l'aiguamans i, a l'interior de la torre annexa, la distribució originària de la cambra senyorial. S'hi conserva encara l'antiga alcova per al llit de fusta, el tinell amb les prestatgeries, la campana de la llar de foc amb la biga decorada en motius en escacat similars als de les finestres de la casa de Vilella, del Puig de l'obaga de Gisclareny on hi ha una campana idèntica o a la casa de Cal Agutzil de Bagà, antiga casa dels Tomich. Les parets de la sala presenten algunes incisions simulant rosetes i altres grafitos de notable interès

Observacions:

La relació amb la baronia dels Pinós i Bagà va fer que els mestres constructors de cases empréssin les mateixes tècniques i tipologies constructives a les diferents construccions que hi intervenien. Aquesta casa al pertànyer als batlles de Bagà va ser la causa que aquestes relacions hi arribéssin i es construís amb les mateixes tècniques que s'empraven a la vila.

Història

El mas de Sant Climent possiblement ja existia al segle X coincidint amb les donacions que es fan al monestir de Sant Llorenç que segons ens esmenten en la seva acta de consagració i havia dividit masos "Quem dommus Guifredus precellentissimus comes et fortissimus marchio atque gloriosus Oliba et egregius pontifex eusdem principis fecerunt et in potestate Sancti Laurentii, cum decem octo mansos, tradiderunt" De tots aquest masos, un d'ells podria ser la torre. Poc després i en l'acta de consagració de la veïna església de Sant Climent no s'esmenta enlloc la torre ni el mas. El topònim de la torre "ça torre" es comença a utilitzar a partir del 1317 quan es documenta l'església de Sant Vicenç de ça torre. Aquest "ça

torre" podria referir-se a aquesta construcció car els documents esmenten l'advocació de Sant Vicenç juntament amb la de Sant Climent tenint en compte que el document de 1140 cita els dos altars. Aquesta hipòtesi lligaria també amb el testament d'Estefania Isarna de 1197 la qual i malgrat faci al·lusió a Sant Julià i Santa Maria de Vallcebre esmenta una donació que ens fa pensar en la localització d'aquest mas. "Relinquo a Pere ipsa honore , quem habet a ipsa torre ea sub parroquia de ipso regale in anteo et ego Bernat et Pere" Aquesta referència podria ser al·lusiva a la torre. Posteriorment aquest mas degué ser profundament reformat al segle XIV i XV quant passà a mans de la família de Foix que també residia a Bagà. De fet el mas és esmentat a partir de 1457 quant l'abat de sant Llorenç aprova la compra que fa Joan Pere de Foix, Batlle de la vila de Bagà i procurador general de la baronia de Pinós per aquesta casa. La seva adquisició pels senyors de Foix, molt lligats a la família de Pinós recau en un motiu estratègic de dominar unes terres que eren molt conflictives entre els senyors de la zona per al control del camí de Berga a Bagà. Els Foix tingueren un fort prestigi dins la baronia ja que a banda de ser procuradors i batlles també van ser promotors d'obres de certa importància com podia ser l'hospital i van ser enterrats a l'església de Sant Esteve de Bagà. Posteriorment els Foix s'emparentaren amb els Solanell, cognom que s'ha mantingut fins que la casa ser comprada per Carbons de Berga.

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1996). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p- 56. COROMINAS I CAMP, RAMON i COROMINAS I CAMP, JAUME (1987). "La Torre de Foix" a L'erol núm.21 Berga, tardor 1987. SERRA I VILARÓ,JOAN (1989). Les baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol II i Vol. III. SERRA I ROTÉS, ROSA (1990), "La torre de Foix". Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura

